Հայաստանի վիճակագրական համակարգի ակնարկ

Հայաստանի վիճակագրություն

Ընդհանուր տեղեկություն

Հայաստանի Հանրապետության վիճակագրական համակարգն ամբողջովին կենտրոնացված է և ֆինանսավորվում է պետական բյուջեից:

Հայաստանի վիճակագրական ծառայության հիմնական առաքելությունն է՝ հանրության համար պաշտոնական վիճակագրության հավաքագրումը, հրապարակումը և տարածումը:

Հայաստանի վիճակագրական համակարգը բաղկացած է կենտրոնական ապարատից և 10 մարզային ու Երևան քաղաքի գործակալություններից:

Անվանումը՝ ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայություն

Բարձրագույն մարմինը՝ ՀՀ վիճակագրության պետական խորհուրդ

Ղեկավարը՝ ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության նախագահը, որը միաժամանակ հանդիսանում է խորհրդի նախագահ

Ղեկավարը և խորհրդի մնացած 6 անդամները նշանակվում են Հանրապետության Նախագահի հրամանագրով՝ 6 տարի ժամկետով:

Հայաստանի վիճակագրություն

Դիրքը պետական կառավարման համակարգում

Վարչական դիրքը. ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայությունը հանրային շահին ուղղված գործառույթներ իրականացնող մարմին է, որն իր խնդիրներն իրականացնելիս անկախ է պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններից: Այն պատասխանատու է վիճակագրական աշխատանքների ծրագրի շրջանակում սպառողներին վիճակագրական տեղեկատվության տրամադրման համար:

Վիճակագրական աշխատանքների եռամյա ծրագիրը հաստատվում է ՀՀ Ազգային ժողովի, իսկ դրա շրջանակում տարեկան ծրագրերը՝ Վիճակագրության պետական խորհրդի կողմից և ֆինանսավորվում՝ պետական բյուջեից:

ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կառավարման բարձրագույն մարմինը 7 անդամից բաղկացած Վիճակագրության պետական խորհուրդն է, որն իրավասու է ընդունելու վիճակագրության բնագավառին առնչվող նորմատիվ բնույթի իրավական ուժ ունեցող ակտեր:

Հայաստանի վիճակագրություն

Համառոտ պատմություն

Հայաստանի վիճակագրական համակարգը պաշտոնապես սկսել է գործել 1921թ., երբ ստեղծվել է Հայաստանի Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետությունը:

Մինչ 1990թ. Հայաստանի կենտրոնական վիճակագրության վարչության վիճակագրական աշխատանքն իրականացվել է ԽՍՀՄ կենտրոնական վիճակագրության վարչության անմիջական ղեկավարության ներքո: Սկսած 1990թ. Հայաստանի վիճակագրության վարչությունը անկախ կառավարական հաստատություն էր, կառավարության հսկողության ներքո, որը կրում էր լիակատար պատասխանատվություն հանրապետությունում վիճակագրական աշխատանքների կազմակերպման համար:

2000թ. ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայությունը ձեռք է բերել հանրային շահին ուղղված գործառույթներ իրականացնող պետական մարմնի կարգավիճակ, որն իր խնդիրներն իրականացնելիս անկախ է այլ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններից:

2008թ. ապրիլի 29-ին ՄԱԿ-ի Տնտեսական և սոցիալական խորհրդի կազմակերպական նստաշրջանում ՀՀ-ն ընտրվել է ՄԱԿ-ի վիճակագրական հանձնաժողովի նոր անդամ: Անդամակցությունը 4 տարի ժամկետով է՝ սկսած 2009թ. հունվարի 1-ից:

Հայաստանի վիճակագրություն

Իրավական հիմքերը.

- «Պետական վիճակագրության մասին» ՀՀ օրենքն՝ ընդունված 04.04.2000թ.,
- «Մարդահամարի մասին» ՀՀ օրենքն՝ ընդունված 12.10.1999թ.,
- «Գյուղատնտեսական համատարած հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքը՝ ընդունված 27.11.2008թ.
- Պետական վիճակագրական աշխատանքների ծրագրերը.
  - Պետական վիճակագրական աշխատանքների եռամյա ծրագիր /օրենք/,
  - Պետական վիճակագրական աշխատանքների տարեկան ծրագիր (նորմատիվ գերատեսչական ակտ).

Վիճակագրության պետական խորհրդի որոշումները և այլ ազգային ու վերազգային նորմատիվային ակտերը:

Պետական վիճակագրական աշխատանքների ծրագրի կազմման սկզբունքները.

- առկա ռեսուրսների սահմանափակումները,
- վիճակագրական տեղեկություններ տրամադրողների վրա դրվող պարտականությունների ծավալը,
- ծախսերի արդյունավետությունը
- համադրելիությունը միջազգային վիճակագրական չափանիշներին
- երկարաժամկետ միջակայքում կայուն պարբերականությունը
- տարեկան կտրվածքով պետական վիճակագրությանը հատկացվող, ռեսուրսների հետ համաչափությունը,
- սպառողների պահանջարկի ուսումնասիրությունը:

(Պետական վիճակագրության մասին ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդված)

Հայաստանի վիճակագրություն

Հիմնական գործառույթները

- վիճակագրական տվյալների հավաքագրում, մշակում, ամփոփում, վերլուծություն և հրապարակում,
- համագործակցություն համապատասխան պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ վիճակագրական տեղեկատվության հավաքագրման ոլորտում,
- վիճակագրական աշխատանքների մեթոդաբանության մշակում և կատարելագործում,
- տեղեկատվության և տվյալների հավաքագրման համակարգում՝ միջազգային ստանդարտների վրա հիմնված համընդհանուր դասակարգման և կոդավորման համակարգին համապատասխան,
- վիճակագրական հետազոտությունների կազմակերպում,
- մարդահամարների անցկացում,գյուղատնտեսական համատարած հաշվառում 10 տարին մեկ,
- բիզնես - ռեգիստրի ստեղծում, վարում և արդիականացում,
- սպառողներին վիճակագրական տեղեկատվության տրամադրում,
- ամփոփ վիճակագրական տեղեկատվության թափանցիկության և մատչելիության ապահովում,
- համագործակցություն միջազգային կազմակերպությունների և ազգային վիճակագրական ծառայությունների հետ:

Հայաստանի վիճակագրություն

Աշխատակիցների տոկոսային բաշխվածությունն ըստ մասնագիտությունների (որակավորման), 2010թ.

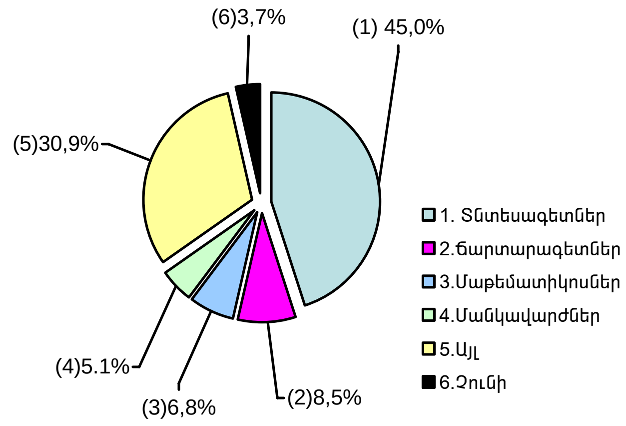

Հայաստանի վիճակագրություն

Անձնակազմի քանակական բաշխվածությունն ըստ կրթական մակարդակի

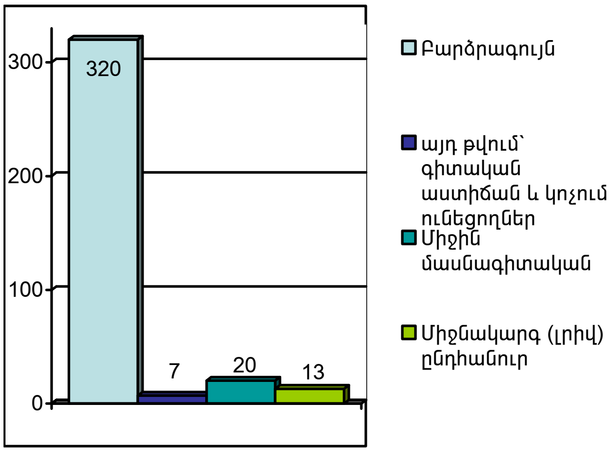

Հայաստանի վիճակագրություն

Միջազգային համագործակցության համաձայնագրեր.

Ղրղզստանի Հանրապետություն (ստորագրված՝ 21.04.97թ. վավերացված՝ 07.05.98թ.)

Տաջիկիստանի Հանրապետություն (ստորագրված՝ 10.03.98թ. վավերացված՝20.09.99թ.)

Ռուսաստանի Դաշնություն (ստորագրված՝ 14.05.99թ. վավերացված՝ 20.09.99թ.)

Բուլղարիա (ստորագրված՝ 01.12.99թ., վավերացված՝ 08.03.2000թ.)

Բելառուս (ստորագրված՝ 20.09.00թ., վավերացված՝ 28.12.2000թ.)

Փոխըմբռնման Հուշագիր Հայաստանի, Ադրբեջանի և Վրաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությունների միջև (ստորագրված՝ 02.10.1998թ.)

Համաձայնագիր Եվրոստատի և ՀՀ վիճնախարարության միջև արտաքին առևտրին վերաբերող վիճակագրական տվյալների փոխանակման մասին (ստորագրված՝ 23.02.99թ., վավերացված՝ 20.09.99թ.)

Հուշագիր Ադրբեջանի, Հայաստանի և Վրաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությունների միջև համագործակցության խորացման մասին (ստորագրված՝ 26.05.2000 թ.)

Հուշագիր Ադրբեջանի, Հայաստանի և Վրաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությունների միջև համագործակցության հետագա խորացման մասին (ստորագրված՝ 15.10.2002 թ.)

Փոխըմբռնման Հուշագիր ՀՀ ԱՎԾ, ԱՊՀ միջպետական վիճկոմի, ՌԴ վիճպետկոմի միջև ԱՊՀ տարածաշրջանում միջազգային համադրումների ծրագրի իրականացման մասին (ստորագրված՝ 17.12.2003թ.)

Փոխըմբռնման Հուշագիր ՀՀ ԱՎԾ և ԱՊՀ միջպետական վիճկոմի միջև ԱՊՀ տարածաշրջանում միջազգային համադրման ծրագրի Գլոբալ ռաունդի շրջանակում 2011թ. ՀՆԱ-ի միջազգային համադրումների իրականացման մասին (ստորագրված՝ 09.04.2010թ.)

Հայաստանի վիճակագրություն

Ընթացիկ հետազոտություններ.

Պետական բյուջե

1. Հայաստանի Հանրապետության <u>տնային տնտեսությունների կենսամակարդակի ամբողջացված հետազոտություն</u>
2. <u>Գյուղատնտեսության վիճակագրություն</u> հացահատիկի բերքահավաքի որակի վերաբերյալ հետազոտություն

«Հազարամյակի մարտահրավեր հիմնադրամ-Հայաստան»

- «Կենսամակարդակի ամբողջացված հետազոտություն»

Հայաստանի վիճակագրություն

Վերջին առանձքային հրապարակումներն անգլերեն.

1.Վիճակագրական հրապարակումների համացանկ, 2010
2.ՀՀ վճարային հաշվեկշիռը, 2010
3.ՀՀ միջազգային ներդրումային և արտաքին պարտքի դիրքերը, 2010
4.ՀՀ արտաքին առևտուրը 2009 թվականին (դասակարգման 2-նիշ մակարդակ)
5.ՀՀ արտաքին առևտուրը 2009 թվականին (դասակարգման 4-նիշ մակարդակ)
6. ՀՀ արտաքին առևտուրը 2009 թվականին (դասակարգման 8-նիշ մակարդակ)
7.Հայաստանի վիճակագրական տարեգիրք, 2010
8.ՀՀ մարզերը և Երևան քաղաքը թվերով,2010
9.Հայաստանի ազգային հաշիվները, 2010
10. Հայաստանի ֆինանսների վիճակագրություն,2010
11.Աշխատանքի շուկան Հայաստանի Հանրապետությունում,2010
12. Շրջակա միջավայրը և բնական պաշարները ՀՀ-ում 2009 թվականին
13.Հայաստանի սոցիալական պատկերը և աղքատությունը, 2010
14.Հայաստանի կանայք և տղամարդիկ, 2010
15.Հայաստանը թվերով. 2010
16.Հայաստանի ժողովրդագրական ժողովածու, 2010
17.Ազգային ամփոփ տվյալների էջ (էլեկտրոնային)
18. «Ատլաս. Հայաստանի Հանրապետության մարզերը և ք. Երևանը» (էլեկտրոնային)
19.Պարենային ապահովություն և աղքատություն
20.ՀՀ սոցիալ-տնտեսական վիճակը բնութագրող ընթացիկ-օպերատիվ ամփոփմամբ ստացված նախնական հիմնական մակրոտնտեսական ցուցանիշները
21.ՀՀ սպառողական գների ինդեքսը
22. Ամփոփագիր. Համապետական հարցում Հայաստանում կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության վերաբերյալ, 2008-2009թթ.

Հայաստանի վիճակագրություն

Միջազգային դասակարգումների օգտագործում.

NACE, CPA, PRODCOM, HS/CN, SITC, ISCO, ISCED, NUTS

Միջազգային ստանդարտներ.

ՄԱԿ-ի Տնտեսական և սոցիալական խորհուրդը 2008թ.-ի ապրիլի 29-ին Հայաստանին ընտրել է Միավորված ազգերի կազմակերպության վիճակագրական հանձնաժողովի անդամ սկսած 2009թ. հունվարի 1-ից՝ չորս տարի ժամկետով: ՄԱԿ-ի վիճակագրական հանձնաժողովը բաղկացած է 24 անդամ երկրներից:

Հայաստանի Հանրապետությունը անդամակցում է Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (ԱՄՀ) Տվյալների տարածման հատուկ ստանդարտին (SSՀU) 2003թ. նոյեմբերի 7-ից՝ դառնալով այդ ստանդարտին անդամագրվող 54-րդ երկիրը (2011թ. հունվարի դրությամբ ստանդարտին անդամագրված է 68 երկիր): Ստանդարտների և կոդերի պահպանման Հայաստանի վերաբերյալ վերջին զեկույցը (ROSC) տվյալների որակի գնահատման ձևաչափով հրապարակվել է ԱՄՀ պաշտոնական կայքէջում 2009թ. փետրվարին:

«…Երկրները, որոնք մասնակցում են Տվյալների տարածման ընդհանուր համակարգին (ԱՄՀ SSԸՀ), կարող են դիտարկվել որպես երկրներ, որոնք պարտավորություն են ստանձնում բարելավել համապատասխան վիճակագրական ցուցանիշների որակը, մինչդեռ Տվյալների տարածման հատուկ ստանդարտին (ԱՄՀ SSՀU) մասնակցող երկրները կարող են դիտարկվել որպես ավելի զարգացած վիճակագրական կարողություն ունեցողներ՝ SSԸՀ մասնակցող և ընդհանրապես համակարգին չմասնակցող երկրների համեմատ:»

(Региональное развитие статистики в Азиатско-Тихоокеанском регионе, Записка Генерального Секретаря, пункт 37. ООН, Экономический и Социальный Совет, Статистическая комиссия, 40-ая сессия, 24-27 февраля 2009. документ E/CN.3/2009/15)

Հայաստանի վիճակագրություն

Վիճակագրական կարողությունների համաթիվ. Հայաստան
ըստ Համաշխարհային Բանկի (*http://www.worldbank.org/data/bbsc*)

The Bulletin Board on Statistical Capacity (BBSC)

The Bulletin Board on Statistical Capacity (BBSC), developed by the Development Data Group (DECDG), aims to improve measuring and monitoring of statistical capacity of IDA countries in close collaboration with countries and users. The database contains information on various aspects of national statistical systems and includes a country-level statistical capacity indicator based on a set of criteria consistent with international recommendations. To access Country Profiles, click here.

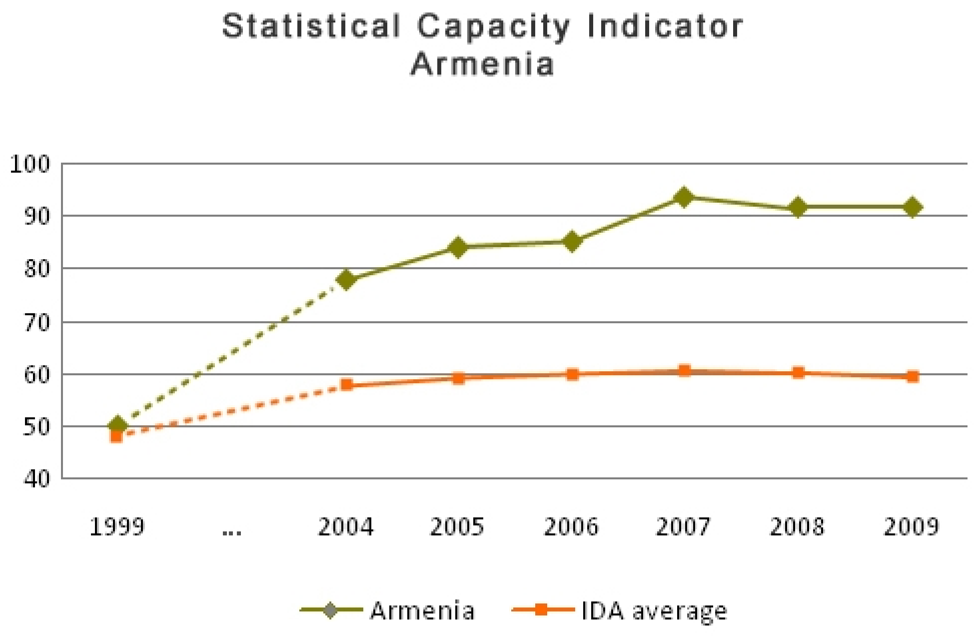

Armenia is the highest scoring IDA country in 2009 and made significant progress in the last 10 years.

Հայաստանը 2009 թվականին Միջազգային զարգացման ընկերակցության երկրներից ունի ամենաբարձր համաթիվը և զգալի առաջընթաց է գրանցել վերջին 10 տարիներին:

Վիճակագրական կարողությունների համաթիվ
ամփոփ նկարագիր. Հայաստան

The World Bank

Statistical Capacity Indicator Summary Description
Armenia

View detailed description

2010 Statistical Capacity Indicator (on a scale of 0-100)		
Indicator	**Armenia**	**All Countries****
Overall	93	65
Methodology	100	56
Source Data	80	62
Periodicity & Timeliness	100	78

Methodology (2010)	Status	Value	Weight	Score
National accounts base year	Annual chain linking or base year within last 10 years	1	10	10
Balance of payments manual in use	Using BPM5	1	10	10
External debt reporting status	Actual or preliminary	1	10	10
Consumer price index base year	Base year within last 10 years	1	10	10
Industrial production index	Available monthly/quarterly	1	10	10
Import and export price indexes	Available monthly/quarterly	1	10	10
Government finance accounting	Accounts consolidated	1	10	10
UNESCO reporting	At least 3 times in last 4 years	1	10	10
National immunization coverage	Consistent with WHO/UNICEF	1	10	10
Special Data Dissemination Standard	Subscribes	1	10	10
TOTAL Methodology (All Countries=56)				**100**

Source Data (2010)	Status	Value	Weight	Score
Population census	Periodicity of 10 years or less	1	20	20
Agricultural census	Periodicity longer than 10 years	0	20	0
Poverty survey	Periodicity of 3 years or less	1	20	20
Health survey	Periodicity of 3 years or less	1	20	20
Vital registration system coverage	Complete	1	20	20
TOTAL Source Data (All Countries=62)				**80**

Periodicity & Timeliness (2010)	Status	Value	Weight	Score
Income poverty	Periodicity of 3 years or less	1	10	10
Child malnutrition	Periodicity of 3 years or less	1	10	10
Child mortality	National/international estimate is available for reference years	1	10	10
Immunization	Periodicity of 1 year	1	10	10
HIV/AIDS	National/international estimate is available for reference years	1	10	10
Maternal health	Periodicity of 3 years or less	1	10	10
Gender equality	Indicator observed for at least 5 out of 5 latest years	1	10	10
Primary completion	Indicator observed for 5 out of 5 latest years	1	10	10
Access to water	Indicator observed for 2 out of 6 latest years	1	10	10
Per capita GDP growth	Periodicity of 1 year	1	10	10
TOTAL Periodicity & Timeliness (All Countries=78)				**100**

*** All countries include low- and middle-income IDA/IBRD countries with a population of over 1 million.*

© 2009 The World Bank Group, All Rights Reserved.

http://ddp-ext.worldbank.org/ext/CSIDB/getCountryStatInfoXML?id=51&format=CSIDBSCORE3

Ըստ Համաշխարհային Բանկի վիճակագրական կարողությունների համաթվի, Հայաստանի ընդհանուր ցուցանիշը կազմում է 93, որի հիմքում են ընկած մեթոդաբանություն՝ 100, տվյալների աղբյուրներ՝ 80, պարբերականություն՝ 100: Տվյալների աղբյուրներում 20 միավորի պակասը պայմանավորված է Գյուղատնտեսության համատարած հաշվառման բացակայությամբ:

Հայաստանի վիճակագրություն

Ֆինանսներ

Ծախսերի կառուցվածքը

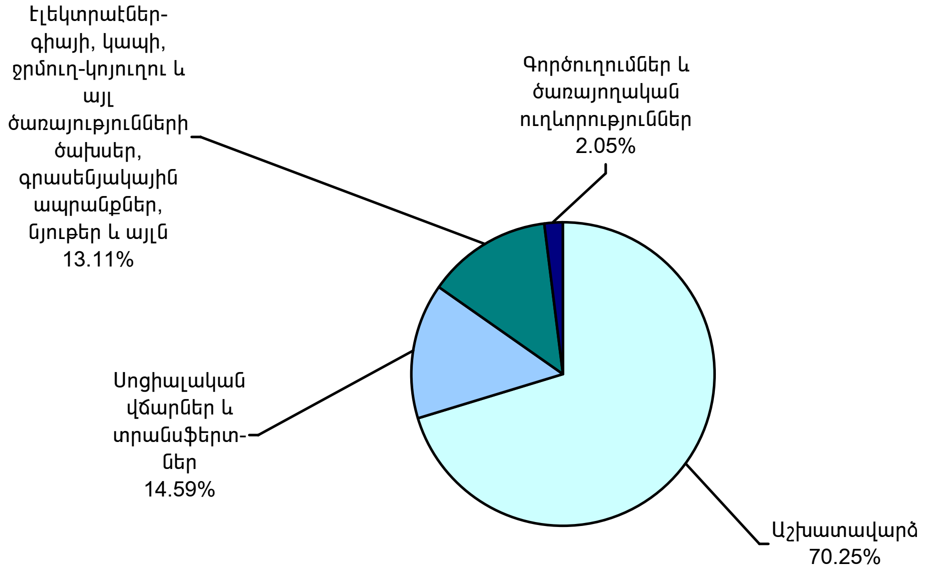

Հայաստանի վիճակագրություն

Կապը վարչական ռեգիստրների հետ

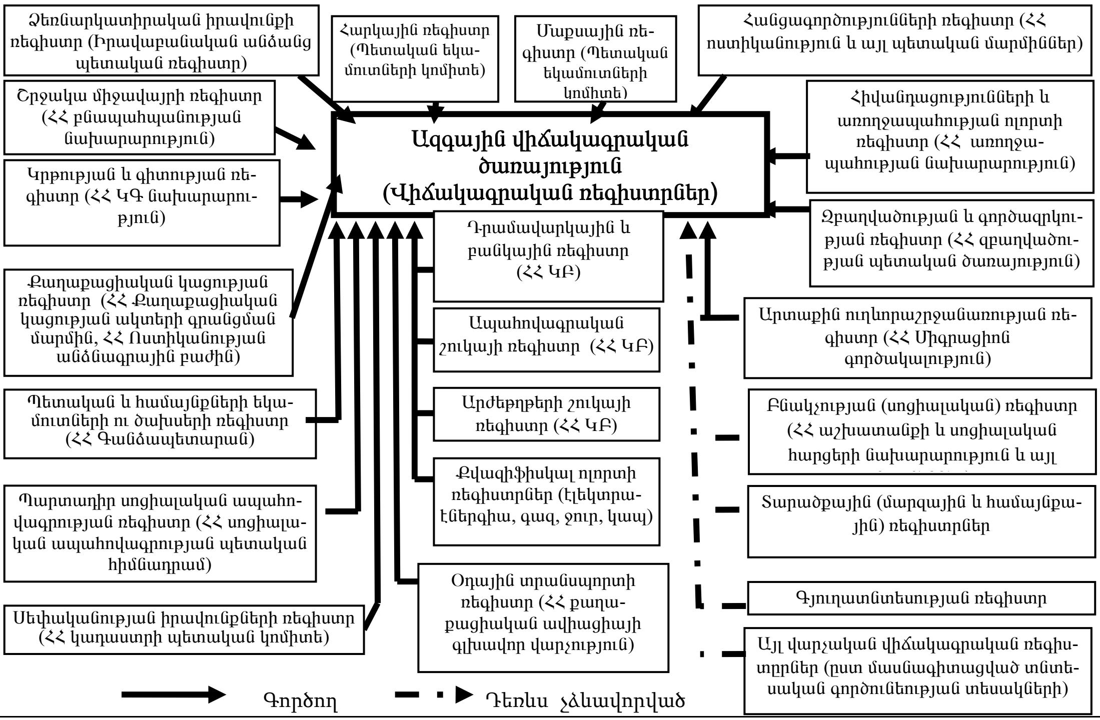

Հայաստանի վիճակագրություն

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ենթակառուցվածք
Ցանցեր, Կայքեր և Աշխատանքային կայաններ

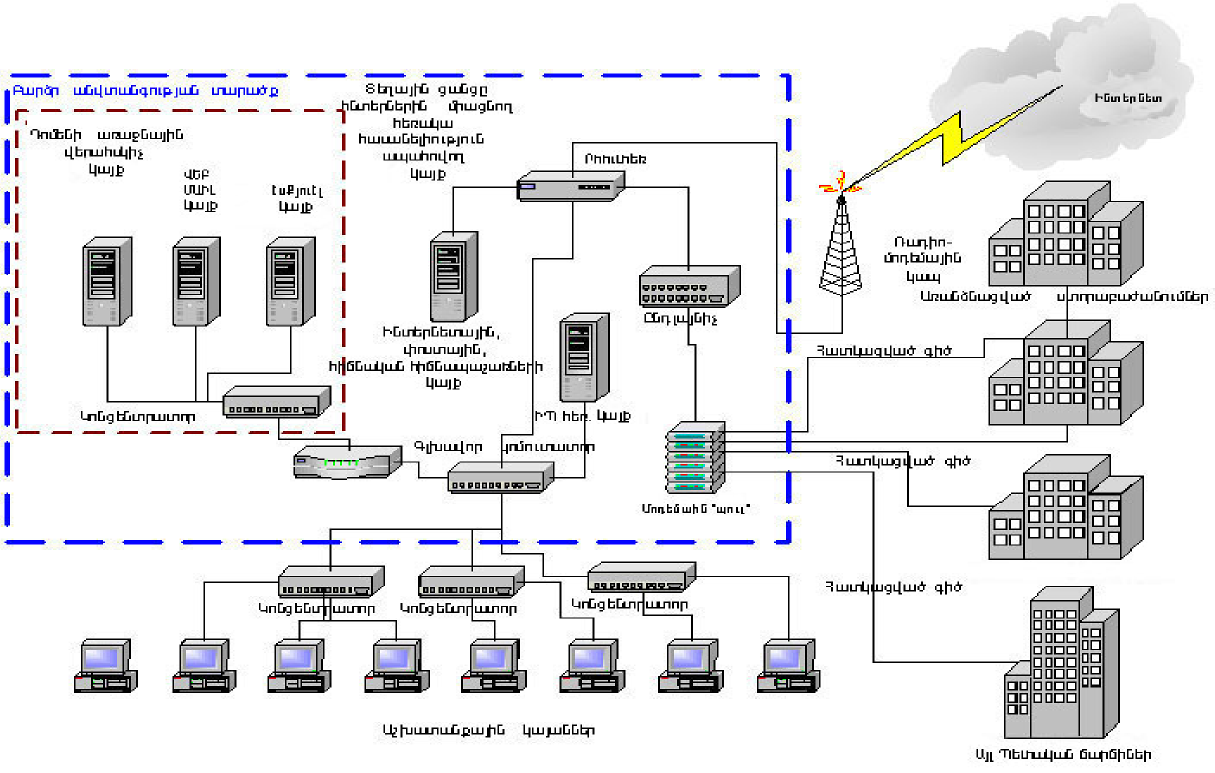

Հայաստանի վիճակագրություն

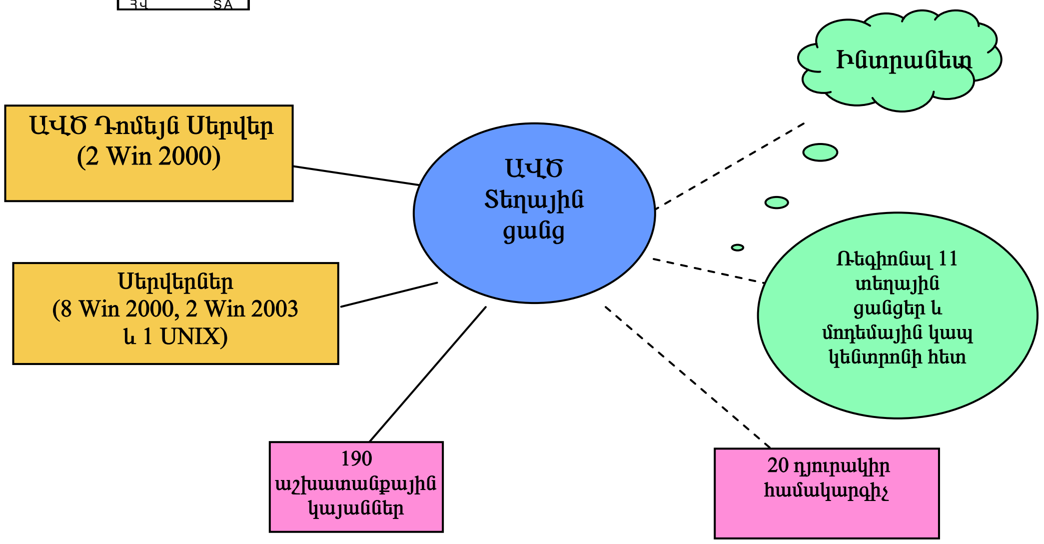

Հայաստանի վիճակագրություն

Մարդահամար

Հայաստանի Հանրապետությունում առաջին ազգային մարդահամարն անց է կացվել 2001թ. հոկտեմբերի 10-ից -19-ը

Մշտական բնակչություն - 3 213 011,
որից
քաղաքային - 2 066 153
գյուղական - 1 146 858
տղամարդիկ - 1 541 999
կանայք - 1 671 012
Առկա բնակչություն - 3 002 594

«Հայաստանի Հանրապետության 2001թ. մարդահամարի արդյունքները» ըստ հանրապետության, ք.Երևանի և առանձին մարզերի ցուցանիշներով հրապարակումները (թվով 12), հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն
Ինտերնետ՝ http://www.armstat.am , http://www.armstat.info (հայելային կայքէջ)

«Մարդահամարի մասին» ՀՀ օրենքի պահանջների համաձայն, ՀՀ կառավարության 2009թ. մարտի 26-ի որոշմամբ, 2010թ. հոկտեմբերի 21-30-ը ներառյալ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան քաղաքում և ՀՀ Տավուշի մարզի Գանձաքարի, Գետահովիտի, Խաշթառակի և Աչաջուրի գյուղական համայնքներում անցկացվեց փորձնական մարդահամար, որի նպատակն էր փորձարկել մարդահամարի մեթոդաբանական, կազմակերպական սկզբունքները, նյութերի մեքենայական մշակման ծրագրերն ու տեխնոլոգիան:

Հայաստանի վիճակագրություն

Գրադարան

ՀՀ ԱՎԾ-ում գործում է բաց գրադարան, որտեղ առկա են ՀՀ ԱՎԾ բոլոր վիճակագրական արտադրանքները, այլ երկրների և միջազգային կազմակերպությունների վիճակագրական հրապարակումները, մեթոդաբանական ձեռնարկներ և դասագրքեր, վիճակագրության ոլորտը կարգավորող ազգային և վերազգային իրավական բնույթի փաստաթղթեր և այլն:

Երկուշաբթի - Ուրբաթ - $9.^{00}$ - $18.^{00}$
Հեռախոս: (+ 37410) 52 33 56, 52 43 03
Ինտերնետ: http://www.armstat.am , http://www.armstat.info (հայելային կայքէջ)
Հասցեն: Հայաստանի Հանրապետություն,
Երևան, 0010, Հանրապետության
պողոտա, Կառավարական շենք 3,
ՀՀ ազգային վիճակագրական
ծառայություն, 731 սեն.